

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Demian Tudor

ABONAMENTUL:
Pentru particulari pe an 6000 lei.

DOVADA IUBIRII

În tumultul vieții noastre zilnice suntem adeseori asaltați cu fel de fel de întrebări cu privire la religia noastră creștină. Sunt unii cari vor să-ți facă dovada că această religie, descoperită lumii prin Fiul lui Dumnezeu și Apostolii Săi, este cea mai înaltă și cea mai pură filosofie. Sunt alții apoi cari văd în ea cea mai luminată știință, și nu lipsesc, nici de aceea cari afirmă ca ea este doar cea mai curată teologie. Toți aceștia însă nu-și dau seama de esența religiei pe cari ei înșiși o mărturisesc.

Mântuitorul Hristos întrebă odată de unul din Farisei: „Care poruncă este mai mare în lege”, a răspuns: „Să iubești pe Domnul Dumnezeu Tău cu toată inima ta și cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău. Aceasta este întâia și cea mai mare poruncă. Iar a doua asemenea acesteia: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși” (Mt. 22, 36-38). Prin acest răspuns, Fiul lui Dumnezeu a sintetizat și a indicat că esența noului religii, pe care a venit s'o propovăduiască, este cea mai curată trăire a omului într'o comunine de iubire cu Dumnezeu și semenul său. Religia creștină nu este deci nici filosofie înaltă, nici știință luminată, după cum nu poate fi nici teologie pură, cum soț unii, ci este „suprema regulă de viață prin care putem să biruim mizeria universală și mizeria morții” cum se exprimă un mare și distins teolog. Însăș activitatea Intemeietorului acestei mântuitoare religii nu este decât o splendidă confirmare a acestui adevăr. De câteori a fost pus în fața suferinței și mizeriei omenești, de atâtea ori s'a aplecat cu dărnicie asupra lor. De câteori i s'a solicitat iubire efectivă, de atâtea ori n'a întârziat cu revărsarea ei. Întotdeauna a iubit, întotdeauna a ajutat, întotdeauna a miluit pe cel căzut în nenorocire. Activitatea Sa pământească a fost cea mai luminoasă împlinire a ceea ce El însuși a propovăduit.

Iubirea, ca esență a religiei creștine, nu trebuie însă înțeleasă ca ceva platonice și sterile, nici concepută ca un sentimentalism sterp, lipsit de orice acțiune care l-ar transpune din lumea idealității în cea a faptei, a realității. Dimpotrivă, ea este întotdeauna producătoare de fapte, cu alte cuvinte o iubire dinamică și activă, o iubire care se transformă imediat în acele fapte mărețe din cari să decurgă toate revărsările caritative asupra mizeriei omenești de orice fel. De altfel întreg trecutul, aproape bimilenar al acestei religii, întărește această trăsătură esențială a iubirii față de Dumnezeu și față de semen, în creștinism.

Au mai fost propovăduitori ai iubirii și în lumea veche, dar o iubire din care să isvorască agape, spitale, leprozerii, aziluri și alte așezăminte caritative, numai în creștinism s'a dovedit a fi efectivă. În deosebi la noi Români, această iubire dăruitoare pe seama celui aflat în mizerie, a fost întotdeauna pe primul plan în activitatea Bisericii noastre drept măritoare. Atât de largă a fost această iubire milostivă față de mizeria apropielului, încât daniile românești, cari ținteau ușurarea sau înlăturarea lor, au ajuns să fie cunoscute în trecut până în cele mai îndepărtate țări.

Vremurile de azi, când peste o parte din țara noastră s'a abătut biciul cumplit al unei secete, ne mai întâlnite de lungă vreme în istoria neamului nostru, cer iarăși cu insistență dovada acestei iubiri. Sunt frați de-ai noștri, îndeosebi în Moldova și în o parte a Munteniei, cari în pragul iernei ce se apropie sunt amenințați să rămână fără hrană, în timp ce alții, mai ales în aceste părți ale noastre, o avem din destul. „Prisosința voastră să împlinească acum lipsa acelorora, pentru ca și prisosința lor să împlinească lipsa voastră, spre a fi potrivire”, spunea odinioară sf. apostol Pavel în epistola sa către Corinteni pe cari îi îndemna

să strângă ajutoare pe seama creștinilor din Ierusalim (II Cor. 8, 14). Numai din ascultarea și urmarea, cu inimă bună, a acestui îndemn apostolesc, se poate face dovada creștinătății și a iubirii din noi. Fără această urmare, fără această transformare în faptă a ceea ce constituie esența religiei pe care o mărturisim, suntem amenințați să rămânem și noi în cadrul aceluiași strâmt sentimentalism sterp și fără viață, care constituia apanagiul atâtor credințe din vremurile mai vechi.

Nouă slujitorilor altarelor din aceste părți, mai dăruite de Dumnezeu în acest an, ne încumbă datoria de a îndrepta și de a sfătui pe credincioșii noștri la atari acțiuni, cari fac dovada iubirii față de semnul aflat în mizerie și nenorociri. Către noi sunt atinși ochii fraților noștri de slujbă, pentru a le veni în ajutor, pe măsura în care fiecare putem să o facem și după normele pe cari conducătorii Bisericii noastre desigur că le vor stabili. S'o facem cu inimă bună și „nu cu mâhnire sau de silă”, cum spune sf. apostol Pavel (II Cor. 9, 7).

Pr. D. Tudor

Sfințenia Preoției.

A vorbi despre preoție este foarte greu și mai ales este în afara puterii de pricepere a minții celor mai mulți dintre oameni, pentru că a vorbi despre preoție este tot una cu a vorbi despre tainele lui Dumnezeu, Tatăl întregului univers.

Preoția nu poate fi înțeleasă decât în liniile ei generale, de cei mai mulți dintre muritori. Preoția sesizează o înțelegere launtrică deplină, care să depărteze dela om, tot ceea ce este lumesc și care să înspăimânte făptura, cu mărirea ei, în afară de orice activitate omenească.

Cei mai mulți privesc preoția ca o demnitate ce se conferă unui om — oricărui om — după un anumit număr de ani de studii, după o anumită perioadă de pregătire și după o instalare în această demnitate prin hirotonie. Și mai întotdeauna se opresc aici.

Ceea ce văd aceștia în preot este funcționarul, omul care și-a însumat o anumită cantitate de cunoștințe, în urma cărora i s'a conferit această demnitate și nu văd — aproape niciodată — ceea ce ar trebui de fapt să vadă: harul, care l-a învrednicit pe preot să slujească tainele dumnezeiești și sfințenia, care-i dă acestuia privilegiul de a fi partașul vieții luminoase a strălucirilor măreției divine.

Căci preoția nu este pământească, deși ea se practică aici, între pământestile griji de fiecare zi. Ci preoția este din cer și tinde spre înălțimile spiritualității celei mai desăvârșite. Între preoție și între cele pământești este o permanentă stare de încordare. Preoția nu se poate adapta materiei, ci ea tinde să spiritualizeze materia, să o facă să trăiască, să o ridice din inerție la viață.

Să nu fim înțeleși greșit însă. Prin materie noi nu concepem materia moartă din care este alcătuit universul întreg. Ci prin materie, în cazul de față, înțelegem ceea ce este material în om, influența trupului asupra sufletului. Preoția are menirea de a duce oamenii la mântuire. De aceea subiectul ei este omul. Și când spunem materie, atunci înțelegem trăirea materială a omului, adică trăirea după trup, în desavantajul sufletului, obsesiunea exercitată de materie asupra omului.

Această obsesiune materială a dat naștere răului în lume. Răul nu a fost creat de Dumnezeu. Dumnezeu a creat pe om și i-a dat libertatea de a-și conduce viața așa cum vrea. Din această libertate a omului s'a născut răul care tinde neconștient să corupă lumea. Împotriva acestui fenomen preotul trebuie să ia o atitudine hotărâtă.

„Paul Claudel, care ru a fost preot, dar ca poet și diplomat a fost cineva, scria oarecând cuvinte de desăvârșită înțelegere pentru starea de încordare, cu neputință de înlăturat atâta vreme cât răul își dispută libertatea de corupție în lume, dintre preot și oameni: Preotul în starea harică dobândește prin hirotonie covârșește omeneșul prin simpla sa prezență stârșește și umple de teamă ceea ce este rușinos și murdar în noi. Acolo unde pășește Hristos, tresare țărâna.”

Tot ceea ce este omeneș, tot ceea ce este creațiune de natură omenească, este inferior și de o valoare relativă. Orice invențiune omenească, fie ea cât de genială, nu este nimic pe lângă creațiunile lui Dumnezeu. De aceea omul tinde mereu spre Dumnezeu, spre îndumnezeire. Această tendință către divinitate este finalitatea tuturor acțiunilor omenești. Dar îndumnezeirea firii omenești sesizează o legătură spirituală între om și Dumnezeu, o comuniune de viațuire sufletească între creatură și Creator. Această comuniune este desăvârșită prin preot și de aceea preoția este socotită în afara lumii acesteia și integrată în cer.

Ca să vorbim despre sublimitatea preoției ar trebui să umplem mii și mii de file de cărți și totuși nu am putea spune îndeajuns. Omeneșca noastră înțelegere nu poate să priceapă frumusețea și măreția acestei demnități de natură dumnezeiească. Cel mult poate să o contureze vag, dar nici într'un caz nu poate să o pună în adevărata ei lumină.

Ca să vorbești despre preoție trebuie să fii pătruns de Dumnezeu. Numai atunci când ești atașat cu tot sufletul de Dumnezeu, îți poți da seama ce însemnătate are preoția, pentru că atunci înțelegi tainele de nepătruns ale Dumnezeirii, de care esti legat prin religie și care, prin preoți, lucrează la mântuirea oamenilor.

Această înțelegere a Dumnezeirii o putem cunoaște mai bine prin Sfinții Părinți ai Bisericii, cari au fost și cei dintâi cari au înțeles sensul real și sublim al preoției lui Hristos.

De aceea mărturisirile Sfinților Părinți sunt grăitoare, iar înșirarea câtorva dintre acestea în articolul de față, pentru a ne servi de ele ca și de un reazim pentru dovezi afirmative ce le vom face, este binevenită.

Sf. Grigorie Teologul vede pe preot „stând alături de îngeri, preamărind pe Dumnezeu alături cu Arhanghelii, aducând jertfe la altarul cel de sus, lăudându-l și făcându-l să slujească împreună cu Isus Hristos, înnoind făptura, restabilind chipul lui Dumnezeu în om, slujind lumii celei de sus, ba, ceva mai mult, devenind întru cântec Dumnezeu și pe alții Dumnezeii făcându-i”.

Sf. Efrem Sirul găsește demnitatea preoției ca „mîinute uimitoare, putere nespūsă, mister înfricosat... Slujbă sfântă, sublimă, de neprețuit”.

Iar Sf. Ioan Gură de Aur, numește preoția „eternă”, atunci cînd spune: Avantajul de a fi asociat la preoția eternă a lui Iisus Hristos este deasupra tuturor discursurilor și întrece orice putere de apreciere și plutește peste oameni și chiar peste îngeri”.

Preoția, așadar, din cele văzute mai sus, reiese ca și ceva cu totul sublim, ceva ce se apropie de Dumnezeu. Preotul este chiar mai mult decît îngerii, pentru că el este pus ca să ducă oamenii la mîntuire. „Îngerii păzesc tronul lui Dumnezeu, preotul este el însuși un tron divin. Îngerii păzesc sufletele și le asistă în orice clipă; preotul pătrunde în suflet, pentru a i da, sau a i reda viața. Îngerii pregătesc sufletele pentru iertarea divină; preotul e o dă”, așa după cum Mîntuitorul le a dat putere prin Sf. Apostoli: „Cîrora veți ierta păcatele, le vor fi iertate” (Ioan 20, 23; Lc. 24, 47).

Am putea contiinua încă să arătăm cît de prețioasă este preoția de Sf. Părinți ai Bisericii și am putea tot așa de bine să aducem pasagii din cugetătorii profani, cari vorbesc despre sublimitatea preoției. Dar ne vom opri aci. Ceeace ne interesează în primul rînd, este să stabilim cît de prețioasă nu trebuie privită ca o demnitate omenească, ci ca una de natură divină, ce este conferită numai acelor oameni cari trăiesc în ei pe Dumnezeu.

Ca să fii preot și se cere, în primul rînd, sfințenie. Căci preoția este o treaptă de sfințenie, o ierarhie a sfințeniei. Dar sfințenia presupune lepădare de tot ce e lumesc și conlucrare cu Dumnezeu, trăirea lui Dumnezeu în tine. Cine se face preot trebuie să-L simtă, să-L trăiască pe Dumnezeu în inima sa, să poată să spună „eu trăiesc, dar nu mai trăiesc eu, ci Hristos este cel ce trăiește în mine”. (Gal. 2, 20).

O demnitate omenească nu pune această condițiune celui ce vrea să o ocupe. Ca să fii ministru bunaoară, nu și se cere să trăiești o viață spirituală, nici să atingi un grad de sfințenie. Ți se cere cel mult să duci o viață în limitele corectitudinii, dar nu și se cere mai mult. Dar cît să fii preot și se cere nu numai să fii corect, să iubești adevărul și dreptatea, ci să atingi grădul de sfințenie, ca să poți deveni prim bar slujitor al tainelor lui Dumnezeu.

Hirotonirea cuiva întru preot nu trebuie privită ca o instalare într-o funcțiune omenească, cu drepturi omenești, ci ca o împărtășire a harului asupra celui ce devine slujitor al sfințeniei, ca o revărsare a luminei dumnezeiești peste omul desăvârșit, care intră de acum în „cîmara de taină” a lui Dumnezeu și care va sluji, împreună cu cetele

cești și cu Hristos, pe Dumnezeu, lumina cea neapropiată, făcătorul tuturor, împăratul păcii și al fericirii eterne.

Preoția nu poate fi concepută fără sfințenie. Cine nu este pătruns de sfințenie, nu poate să se numească preot al lui Hristos și nici nu poate să fie un săvârșitor al misterelor dumnezeiești. Poate cineva să fie bun teolog, să știe toate învățăturile lui Hristos, să cunoască toate tainele religiei creștine și totuși să nu fie bun preot, sau poate nici bun creștin, pentru că unui preot nu i se cere numai cunoștințe teologice, ci peste toate acestea i se cere sfințenie.

Formați mai întai preoși sfinți și apoi preoși savanți spune magistrul E. L. Iulien. Și este adevărat, pentru că ne trebuie, îndeosebi astăzi, preoși cari să fie pătrunși de sfințenie, cari să ducă lumea la spiritualitate. Veacul de mîine se cere a fi un veac al spiritualității. Și spre spiritualitatea aceasta trebuie îndreptată omenirea. Dar aici joacă un mare rol preoșii, ei fiind mai întai chemați să lucreze la temelia acestei lumi a spiritualității. Cum vor putea însă lucra aceștia, dacă nu vor fi ei însiși pătrunși mai întai de sfințenie, dacă nu vor fi ei însiși spiritualizați?!

Dacă însă vor avea ca armă sfințenia, vor reuși să restabilească spiritualitatea și să o facă să perpetueze în omenirea ce astăzi se bălăcește în toate murdăriile lumescului și care este năpădită de toate bătăliile urăciunii postelor.

Creștinismul este, în esența lui, o religie a celor sfinți. „Creștinii sunt seminție divină și stăpînesc lumea, precum sufletul dominează trupul. Ei sunt o lume în lume. Dacă însăși creștinii sunt despărțiți de lume, cu cît mai distanțat trebuie să se găsească oare preotul față de lume?”

În cazul de față, prin lume nu trebuie să se înțeleagă numai decît universul ca entitate fizică, o existență geologică sau biologică. Ci prin „lume” se înțelege o stare de decadență dela menirea firească a omenirii așa cum a fost creată ea de Dumnezeu, o viațuire după bunul plac al postelor. „Lumea este slujba patimilor. În sens impropriu, prin lume înțelegem pe acei oameni cari caută satisfacerea postelor.”

Omul are anumite necesități naturale ce se cer satisfăcute. Insuși Dumnezeu a dat omului aceste necesități. Împlinirea lor desigur că nu formează o stare de păcat, o stare de decadență. Dimpotrivă, ele ajută la perpetuarea omenirii. Dar omul a alunecat și din aceste simple necesități; prin depravarea simțurilor s'au format postele, s'au născut patimile, cîrora cei mai mulți oameni astăzi li se închină ca unor dumnezei. Filosofii, poeții, artiștii, au ajuns să servească acestei „religii a depravării”, să o cînte în cuvinte de laudă.

Prin „lume”, așadar, înțelegem această nouă religie a oamenilor patimilor și față de aceasta preotul este chemat să ia o atitudine.

În antiteză cu această „lume” stă sfințenia. Prima este lipsa spiritualității, dar a doua este spiritualitatea însăși. Preotul trebuie înainte de toate să fie al spiritualității. Deci el nu va putea să fie stăpînit de „lume” ci să stăpînească „lumea”, să trăiască în sfințenie. „De aici începe deosebirea dintre starea preoțească și cea lumească. Starea preoțească calcă deadreptul pe urmele lui Hristos; făcînd ea declară războiu lumii”.

Diaconul M.

Pace cu 'ntristările

De aceea-s așadar mai multe suspine în lume decât psălmuri de bucurie; de aceea mai mult vaiet decât chiot; fiindcă întâmplarea cea rea, necazul, nenorocirea, bătăla și pedeapsa, vin din trei izvoare: „N'a păcătuit nici omul acesta, nici părinții lui, ei s'a născut așa, ca să se arate în el lucrările lui Dumnezeu.“

Ți se poate întâmpla „așa“, pentru păcate personale, pentru păcatele înaltașilor și pentru banul plac al providenței: „... de-acum să nu mai păcătuiești ca să nu ți se întâmple ceva mai rău“; „... Sunt un Dumnezeu gelos, care pedepsesc neleguirea părinților în copil până la al treilea și la al patrulea neam al celor ce mă urăsc“; „.. în fiecare zi sunt lovit și în toate diminețile sunt pedepsit... m'am gândit la aceste lucruri ca să le pricep, dar „zadarnică mi-a fost truda“.

Pentru aceasta dar mai multe ostenite îndoiri și aplecări spre pământ, decât trufase ridicări de frunți sau satisfăcute rotiri de priviri împrejur. Pentru că sunt trei sămănători de povert.

De aceea o ți asemănat poetul durerea cu un ocean, iar bucuria cu'n mărgean, pe care abia îl scoți din străfunzimile apei și ți se și frânge'n mâini. De aceea o ți zis Max Kalbek, că fericirea se măsoară cu secunda, iar întristarea cu anii. Și un altul:

Blumenkränze entführt dem Menschen der leiste Nordwind.

Dornenkronen jedoch nicht der gewaltigste Sturm

Coroana de flori ți-o sboară de pe cap cea mai ușoară adiere; în timp ce cununa de spini, nu ți-o smulge nici cea mai amarnică furtună.

Și ai putea să mergi pe cărarea aceasta a stihurilor amărtoare până la disperare. Până să-ți zici: în zadar mă silesc spre îndreptare, zadarnic pândesc fericirea de vreme ce aceasta stă numai dintr'o parte în puterea mea și din două părți în puterea altora. Prea puține nădejdi când mă pot afunda la tot pasul prin proprie neputință, înglodat de antecesori și copleșit de sorții neînțeleși ai cerului,

Insă nu. Toate acestea-s așa fel o înduite, ca să iasă o cât mai mare înțelepciune. Ca să pricepem că, după cum unii drepti și buni ispășesc păcatele înaltașilor, tot așa alții, cu toată purtarea lor nevrednică, beneficiază și prosperă datorită numai trecutului neprihănit al părinților și strămoșilor lor. Toate-s așa împletite, ca unii să nu se prea înalțe pe piscul orgolului, iar alții să nu prea cadă în praful desnădejdi. Ca unii să-și zică: îmi merge bine nu numai pentru meritele mele; iar altul: mă târâsc răbdurlu și cu sarcini, ca mai ușor și mai bine să le fie eelor ce mă vor urma.

Pace vouă dar necazuri și nevoi!

Pr. Gh. Perva.

Creștinismul și mahomedanismul

II.

Datoriile religioase ale fiecărui moslem (credincios), se rezumă în următoarele cinci porunci: 1. *Mărturisirea credinței* ca stare lăuntrică (imam) și ca religie (islam). Ea se învederează prin rugăciune, milostenie, post, abluțiuni (spălări rituale) și pelerinaj la Mecca. Semnul văzut al credinței mahomedane, ca și al celei talmudice, este circumciziunea. — 2. *Rugăciunea* de cinciori pe zi: la apusul soarelui, la un ceas și jumătate după apusul soarelui, în zorii zilei, la amiază și cu o jumătate de oră înainte de apusul soarelui, — când muezinul (cântărețul care anunță ceasurile de rugăciune) anunță din vârful minaretului. Rugăciunea se face în moschei (biserici mahomedane) și giamii (capele), la spatele imanului (preotul moslem), imitându-i toate gesturile, cu fața spre Mecca, pe covor sau rogojini — pe care se poate călca numai desculț, — cu fața la pământ, în genuchi, cu plecarea capului în dreapta și stânga (salut către îngerul păzitor), sau cu degetele pe lobul urechii (semn că ascultă glasul lui Allah). E interesant de știut că islamul are numai rugăciuni de laudă, puține de mulțumire și niciuna de cerere. Pe aceste din urmă, fatalismul le face de prisos. — 3. *Milostenia* e o dăruire benevolă — din „prisosință“ (2, 216—17) — a 40-a parte din avere, — pentru săraci, orfani, rude, cerșetori, sau ca impozit pentru a ajuta războiul sfânt și prozelitismul. — 4. *Postul* e numit de Mahomed „ușa religiei“. El se face primăvara, în luna Ramadan, și constă din ajunare toată ziua: nu mănâncă nimic până la apusul soarelui, când înfrânarea de peste zi se poate compensa (vezi 2, 183). Postul se încheie cu sărbătoarea „micul Bairam“. Sunt oprite carnea de porc, de câine, pisică, animale sugrumate, vinul și jocul de hazard (2, 168), căci vin dela diavolul, duc la ceartă și contribuie la neglijarea rugăciunilor. — 5. *Pelerinajul* este călătoria sfântă, cel puțin odată în viață, la Mecca. Atunci sârbează moslemul „marele Bairam“. Ceice fac o astfel de călătorie, se numesc „hagi“. — Aceste porunci, strict observate, constituie credința intimă a mahomedanilor.

Viața morală a mahomedanilor e un compromis între virtuțile biblice și obiceiurile arabe. — „Mâncați din ceea ce e bun și faceți ceea ce e drept“ (23, 53). — Ospitalitatea și mila se bucură la ei de mare cinste. Răspândirea islamului și moartea pentru Allah vor avea cea mai mare răsplată. Moslemii sunt frați, toleranți față de sclavie și intoleranți față de alte religii, islamul fiind „unica credință“ (21, 92). Celelalte religii constituie o ispită în calea moslemilor și: „Ispita e mai rea decât moartea“ (2, 214). *

* *Coranul*: „Omorîți-i (pe necredincioși), unde-i găsiți și gonțiți-i de acolo, de unde v'au gonit ei pe voi, căci ispită e mai rea decât omorul... omorîți-i, căci aceasta este răsplata celor necredincioși... Și luptați împotriva lor până ce nu va mai fi ispită, ci va fi legea lui Allah“ (2, 187—189).

„Nu asculta de cei necredincioși, ci te luptă împotriva lor împreună cu el (Coranul) cu luptă mare“ (25, 54). — „Moarte omului! Cum este el de necredincios“ (80, 16).

Caracteristica vieții familiare este poligamia. Fiecare soț poate avea 4 soții și concubine câte poate întreține. Femeia — „ogorul“ moslemului (2, 223) — în islamism e foarte puțin prețuită. Mahomed îi înlesnește divorțul și o exclude din paradis. Nu are parte de nicio cultură, nu e permis să fie privită decât voalată (24, 31) și nu e cuviincios să întrebi pe un bărbat de sănătatea femeii. „Bărbații stau mai presus decât ele“ (2, 228). Ei sunt „moslemi“, fiii lui Avram și Ismail (2, 121—126). Soțiile lor sunt considerate — de însuși Mahomed — ca „pradă“ dela Dumnezeu (33, 49). — Femeile mahomedane se emancipează, peste voia Coranului, abia în veacul al 20-lea.

Aceasta este în linii generale viața și religia lui Mahomed, — islamul, pe care urmașii săi, în mai puțin de o sută de ani, l-au răspândit până în India și din Arabia până în Spania. Astăzi islamul numără vreo 260 milioane de aderenți.

Pentru neamul său, Mahomed a fost un mare om politic și războinic: a dat triburilor arabe unitate politică și religioasă, o concepție practică despre lume și viață, o religie nouă, superioară celei anterioare, și Coranul. Un Dumnezeu: Allah, un profet: Mahomed, o învățătură: Coranul, un loc sfânt: Mecca (I. Goron). A militat pentru monoteism, împotriva idolatriei, cu o pasiune de profet.* A făcut din arabi o forță care a umplut lumea de groază, de lacrimi și sânge... Islamismul a făcut mult rău creștinilor. Dar tocmai aci se vede că Mahomed nu a fost un profet adevărat.

Deși propagă mila, Mahomed este un *om crud*: măcelărește în fața sa prizonierii și rudele adversare, creștinii și iudeii, fără alegere, și binecuvintează pe asasini. Deși afirmă că arhanghelul îi descopere voința lui Allah, Mahomed *nu e original*; e un eclectic; împrumută din religia creștină, mozaică, persană și arabă. Coranul nu aduce nimic nou față de iudaism și creștinism, decât blestemele împotriva rudelor necredincioase și poruncile barbare pe care le dă el, adeseori din cel mai egoist interes. Mahomed a împrumutat din Biblie — după auz, nu din cetire — multe nume, idei religioase și precepte morale. Influența biblică e vizibilă în Coran, dar stălcită, parodiată. Deși se proclamă profet, Mahomed este un *om supus*

* — „Nu fiți idolatri“ (30, 30); „feriți-vă de urâciunea idolilor“ (22, 31); „idolatria este o fărădelege mare“ (31, 12). Ucideți pe idolatri, ori unde-i aflați (9, 5), predică Mahomed.

Când un sceptic i-a pus întrebarea: „Tu spui că Allah este pretutindeni prezent, dar eu nu-l văd pretutindeni?“ — Mahomed, care era în rugăciune, la un bulgăre de pământ și-l aruncă în capul lui. Acesta, mânios, se plânge membrilor tribului: „Spune că e profet. Bine! Eu l-am pus o întrebare serioasă, ca să mă pot convinge, și el îmi aruncă cu pământ în obraz.

La intervenția rudelor, Mahomed se explică: „Nu l-am făcut niciun rău; am răsuns numai la întrebarea lui.“ Și, la nedumerirea celor de față, adaugă: „Te-ai îndoit de Dumnezeu pentru că tu nu-l vezi. Acest bulgăre de pământ ți-a dat durerea. Dar eu nu văd durerea ta.“ *Argumentum ad hominem.*

sensualității, un isteric și poligam, care depășește cu mult numărul soțiilor pe care le admite pentru moslemi; un incestuos, care divorțează — pe temeuri de revelații inventate — pe Zeinab soția fiului său adoptiv Zaid, pentru a se căsători cu ea; un proxenet, care se îndrăgostește de o copilă de 6 ani, Aișa fiica lui Abu Becr — pentru ca după doi ani să se căsătorească cu ea; un depravat, care — pe lângă soții — își populează haremul cu sclave și concubine. Deși învață pe moslemi blândețea (25, 64), că salutul lor e „pace“ (33, 43), că „iertarea a mai valoroasă decât răzburarea“, că „toți suntem egali în fața lui Dumnezeu“ și „nu există diferență între rase, triburi și populații“, — Mahomed își propagă religia prin foc și sabie, iar urmașilor le lasă cu limbă de moarte să continue „războiul sfânt“ împotriva „necredincioșilor“ până când vor dispărea cu totul,* din care pricină istoricii numesc istoria islamismului o „istorie diabolică“.

O comparație între creștinism și islamism, sau între Iisus și Mahomed, este cu neputință. În creștinism Dumnezeu e un Părinte bun și iubitor; în mahomedanism un fatum, un despot oriental lipsit de legături morale cu omul. Creștinismul propagă o concepție spiritualistă, etică și religioasă, despre viață și veșnicie; islamul o concepție naturalistă, care-și află expresia în fericirea sensuală din paradis și în josnicia morală a poligamiei (I. Mihălcescu). Creștinismul îngăduiește împărăția lui Dumnezeu celor virtuoși, după criteriile morale; islamul promite paradisul celor ce mor „în umbra săbiilor“, fără considerare la virtuțile morale și religioase. Creștinismul e religia luptei cu patimile; islamismul este o religie politică, care propagă lupta împotriva celor de altă religie. Creștinismul e religia libertății, a smereniei și a toleranței; islamul e fatalist și fanatic, tolerant față de vrștii și intolerant față de adversari. Fatalismul, ca și fanatismul, e „opiul moral al popoarelor mahomedane“ (I. Goron). Islamul e superior altor religii naturale, fiindcă înlătură politeismul și idolatria, dar în schimb permite poligamia, concubinajul, sclavajul, raptul dela „infideli“. Creștinismul se înfrânează; moslemul desfrânează, rupe frânele moralității. Pentru creștin viața veșnică e un triumf al sfințeniei; pentru moslem viața veșnică e un triumf al plăcerilor trupești. Creștinul convinge prin cuvânt și prin exemplu; moslemul prin sabie. Creștinismul e un regim de iubire frățească; islamul e un regim de forță. Creștinismul satisface nevoile religioase și morale ale omului; islamul numai pe cele instinctuale. Ce a făcut Mahomed pot face și alți oameni; ce a

* „Completați opera mea, măriti casa islamului și răspândiți-o în toate țările. Luptați-vă contra necredincioșilor până nu va mai rămâne niciunul. Prădați-l este o datorie religioasă, împărțiți prada între voi, în mod cinstit și dați partea ce se cuvine callfului“.

făcut Iisus Hristos nu mai poate face nimeni.* Din atâtea pricini, islamul nu se poate compara cu creștinismul, nici Coranul cu Evanghelia.

*

De încheiere, o concluzie generală e necesară. Din studiul asupra religiilor omenirii, se constată că marile religii s'au născut în Asia Asia este leagănul, „mama religiilor“. Așei aparțin toți marii întemeietori și reformatori de religii: Zoroastru, Confucius, Budha, Mahomed, Iisus. Prin personalitatea unică a întemeietorului, prin valoarea divină și eternă a învățătorii ei dogmatice și morale, prin cultul său în spirit și adevăr, prin numărul cel mai mare al adepților săi, creștinismul este religia perpetuă, cea mai perfectă, unica religie adevărată a omenirii. În toate religiile aflăm principii alese și norme etice care au în vedere ameliorarea, înălțarea și fericirea omului. Creștinismul le întrece pe toate, prin Evanghelia, crezul, harul, lumina și iubirea sa. Iisus Hristos, nici prin viața și nici prin opera sa, nu are rival în sânul omenirii. Zoroastru — dacă a existat — a fost un mare reformator religios; Confucius a fost un mare ministru și pedagog; Budha a fost un mare și mândru contemplativ; Mahomed, deși a avut o viață de scandal, a fost un mare cuceritor și reformator arab. Niciunul n'a fost *nici sfânt, nici erou*. Iisus Hristos a întrupat sfințenia exemplară și a murit pecetluindu-și cu sângele învățătura și opera. Viața lui Iisus se deosebește esențial de a tuturor întemeietorilor de religii. Tot ce e bun la alții se află și la El, dar El nu admite niciuna din erorile lor: nici politeismul, nici ateismul; nici idolatria, nici magia, sau mitologia; nici sensualismul, nici materialismul; nici tirania, nici anarhia; nici violența, nici sclavajul, nici ura. El depășește pe toți întemeietorii de religie, prin frumusețea caracterului și prin veritatea Evangheliei sale, care domină omenirea. Influența lui e unică în durata veacurilor, peste hotarele tuturor țărilor, în adâncul tuturor conștiințelor. El lucrează cu o putere care luminează rațiunea vrăjește inima și îndrumă voința omului să se apropie de Dumnezeu. El „niciodată nu va fi întrecut“ (Renan). Confucianismul, mazdeismul, budhismul și islamismul

* Paquerie: „Voi suferiți, ce este mahomedanismul pentru nenorociți? Sunteți ispițiți: ce ajutor vă oferă el pentru ca să respingeți seducțiile rele? Sunteți bolnavi, sunteți păcătoși: ce consolării are el pentru durerile corpului, ce balsam pentru rănilor sufletului? Are el gând să îndee pe neștiutori, să îndrepteze pe vicioși, să ocrotească pe cei slabi? Are el învățăminte potrivite pentru fiecare caracter? — lecții eficace de umilintă pentru orgolioși, zel pentru nepăsători, caritate pentru egoiști, răbdare pentru disperați? Are el dreptare, modele pentru femei, pentru copii, pentru bătrâni, pentru muncitori, pentru învățați, pentru artiști?... — Nu, el privește toate lucrurile pe dinafară, are punctul său de vedere, după folosul lor față de așezământul musulman: femeile sunt instrumente pentru plăcere, bătrânii dătători de sfaturi, tinerii soldați care trebuie supuși unei discipline severe pentru a-i face de neînviș. Toate acestea sunt bune pentru a forma o societate militară, nu pentru a ridica inimile la Dumnezeu. Se formează admirabil musulmanul; nu văd cum se formează omul.“

s'au propagat prin concursul puterilor civile și politice. Califii aveau lozinca și alternativa: „Crezi, sau mori“, Mahomedanii „ard, jefuesc, distrug,ucid, obligă capetele să se plece pentru cea mai mare glorie a lui Allah“ (R. P. Sanson). Creștinii s'au răspândit și se răspândesc cu ajutorul crucii, prin puterea exemplului și a convingerii, în orice climat, în orice țară, fără niciun concurs din partea puterilor de stat. Fără budhism, fără islamism sau brahmanism, omenirea poate progresa. Fără creștinism nu. Era progresului este era creștină a omenirii. Nici pesimismul lui Budha, nici fatalismul lui Mahomed și nici exclusivismul talmudic, nu favorizează progresul. Fără nirvana și fără fatalism, fără Budha și Mahomed, omenirea nu pierde nimic. Fără Hristos omenirea nu se mai poate imagina decât în stare de barbarie și nenorocire, de care să ne păzească Bunul Dumnezeu.

În consecință, studiul comparativ al religiilor ne convinge, prin nenumărate argumente, de superioritatea spirituală: ideologică, morală și numerică a creștinismului față de toate celelalte religii ale globului pământesc. Există un singur așezământ al desăvârșirii morale și spirituale, o singură Biserică mântuitoare: Biserica creștină; o singură revelație adevărată: revelația biblică; un singur crez infalibil: crezul creștin; o singură religie în întregime divină: religia Domnului și Mântuitorului lumii, *creștinismul*.

Informațiuni

= I. S. S. Patriarh Nicodim a adresat preoțimii un călduros apel pentru ajutorarea regiunilor bântuite de secetă. În acest apel înaltul Ierarh spune între altele:

„Vremea grelelor încercări pentru poporul nostru nu s'a terminat încă. După anii de suferințe ai războiului, după lipsurile de tot felul rămase de pe urma lui, anul acesta o primăvară promițătoare de belșug ne mângâia cu nădejdea unei îndestulări obștești. N'a fost însă voia lui Dumnezeu să fie așa!

O secetă, cum de mult nu s'a mai pomenit în această de Dumnezeu păzită țară, a secătuit vestita rodnicie a pământului nostru, amenințând cu foametea ținuturi întregi. Holdele s'au uscat înainte de vreme, pășunile n'au mai odrăslit hrană pentru turmele care aleargă acum flămânde dealungul câmpiilor în căutarea vreunui firicel de iarbă, izvoarele și pâraele au secăt, pământul însuși a deschis crăpături ca niște guri însetate îndreptate spre cer, de unde așteaptă ploaia binefăcătoare, iar plugarii, după luni întregi de așteptare zadarnică, cu ochii pironiți spre bolta cerului golit de nori, își îndreaptă acum privirile rugătoare spre ajutorul fraților lor mai puși în loviți.

Sunt mâini de frate acele care se îndreaptă spre noi... Și cum ei știu că izvorul milei este Sf. Biserică, iar craincii milei și vasele prin care se re-

varsă ea spre cei care o așteaptă sunt slujitorii Sf. Altare, spre voi, Iubiți cler: se îndreaptă ochii poporului în suferință.

Știm că lipsurile sunt atât de mari, că izvoarele din care ați putea lua, atât de puține, încât numai râvna voastră nu le-ar putea înlătura. Nu sunteți însă singuri la această lucrare de ajutorare. Guvernul Țării face eforturi din cele mai mari în acest scop...

Lucrarea voastră să fie deci în primul rând una de sprijin neprecupețit al acțiunii generale întreprinsă de organele de stat: sprijin prin danii proprii, sprijin prin muncă de colectare și distribuire și mai cu osebire sprijin moral. Fiți fermentul, sufletul, animatorul acestei acțiuni știind că „puțină dospitură, dospește aluatul întreg“, după cuvântul Apostolului. Vouă vă revine în deosebi sarcina de a-l îmboldi la osteneală, prin exemplu propriu și prin îndemnuri, pe cei lângă care sunteți chemați să lucrați, după cum iarăși tot vouă vă revine sarcina de a stimula dârnicia celor avuți. În fata suferințelor poporului, în mijlocul cărula trăiți, cuvântul dumnezeesc rostit de buzele voastre va găsi accentul în stare să răscolească inima ascultătorilor pentru a-l face să-și spună cu toată convingerea cuvintele Apostolului: „Noi, oei tari, datori suntem să purtăm neputințele celor slabi și nu nouă să plăcem, ci fiecare din noi să placă aproapelui său în ceace este bine, spre întărirea sufletească“ (Rom. 15. v. 1-2). În felul acesta dârnicia lor va fi „ca o binecuvântare nu ca un bir“ (II. Cor. IX, 5) va fi mai mult o manifestare a solidității creștine...

Odată cu grija dobândirii de hrană pentru cei lipsiți, s'o aveți și pe cea a nutrețului pentru animale, ajutoarele de muncă ale plugarilor. Numai în felul acesta va fi asigurată munca ogoarelor pentru anul care vine, iar poporul va putea fi pus la adăpost de lipsuri în viitor...

= Pentru sprijinirea aceleiași opere de solidaritate creștină, Dl. Dr. Petru Groza, președintele Consiliului de miniștri și ministru ad-interim la departamentul Cultelor, a adresat preoțimei următorul apel:

„Ca fiu credincios al Bisericii străbune și ca unul care m'am străduit și mă străduesc ca în aceste vremuri de înoire a orânduiriilor vieții obștești în toate sectoarele ei, Biserica și toate cultele să fie chemate a-și uni efortul lor cu efortul guvernării democratice și să-și afirme prin aceasta vitalitatea și dragostea curată de popor, mă adresez slujitorilor altarelor tuturor cultelor țării, făcându-le chemarea de a sta alături de poporul greu încercat de năpasta secetii din anul acesta.

Fac apel la priceperea, la puterea lor de muncă și de jertfă, precum și la patriotismul lor încercat,

ca să-și mobilizeze toate puterile și să între în bătălia pe care am declanșat-o pentru ajutorarea regiunilor bătute de secetă.

Pâinea cea de toate zilele trebuie nu numai cerută, ci și câștigată și asigurată pe seama tuturor fiilor patriei.

În acest scop, am înființat un Comandament unte sub președinția dlui ministru profesor univ. Traian Săvulescu, secretarul departamentului Agriculturii.

Acest Comandament prin aparatul tehnic și prin toate mijloacele cari i s'au pus la dispoziție, intră în acțiune generală pe țară, pentru ajutorarea celor loviți de secetă.

Cer tuturor slujitorilor altarelor din întreaga țară să colaboreze cu organele acestui Comandament, să le stea la dispoziție prin tot ce pot, și să treacă imediat la acțiune clar din inițiativă proprie, pentru combaterea urmărilor grave ale secetel.

Bătălia începută este impusă de nevoile economice ale poporului, dar ea va constitui și un examen hotărâtor pentru toți slujitorii altarelor, examen al cărui rezultat va fi apreciat după cuviință și cu dreptate de către guvern și de către popor.“

= La 1 August a. c. a avut loc alegerea de protopop pentru tractul Brașov. A fost ales cu unanimitate preotul Dr. Nicolae Stinghe dela biserică sf. Nicolae din Brașov, care administrează protopopiatul de mai mult timp.

= Noul Statut al funcționarilor publici prevede, între altele, că preoții vor fi puși în retragere, pentru aranjarea drepturilor de pensie, la vârsta de 57 ani. Uniunea Preoților Democrați a intervenit însă ca această retragere să aibă loc la vârsta de 60 ani. Forurile competente urmează să se pronunțe asupra acestei chestiuni.

= Revista „Ortodoxia“ dela București, de sub conducerea Păr. Toma Chiricuță ne-a adus vestea că Preotul Vladimir Popovici, Ioan Marini și Traian Dorz, foști membrii ai Asociației religioase „Oastea Domnului“ au trecut la sectari.

= Numiri. În ședința administrativ-bisericască a Ven. Cons. Eparhial din Arad, ținută în ziua de 31 August a. c. s'au făcut următoarele numiri: Pr. Dr. Roman Popa la parohia Socodor III, Pr. M. Balan la Seleuș II, Pr. Gh. Cismaș la Nadăș I, Pr. C. Zoriti la Arad-Ciala, Pr. A. Nița la Covășinț III, Diacon S. Moleriu la Grăniceri III.

În aceeași ședință au fost admiși în anul I. al Academiei Teologice următorii: Iosif Lulaș, V. Carabă, Calistrat Morar, Costan Gavril, Gh. Săbău, Al. Ruga, Virgil Ungurean și Boris Cicală.

Nr. 3124/1946.

Anunț școlar

pentru elevii Școlii de Cântăreți Bisericești.

În școala de Cântăreți Bisericești se primesc ca elevi pentru anul școlar 1946/47 tineri între 15 — 20 ani, având cel puțin 4 clase primare.

Cererile timbrate legal, se vor înainta Veneratului Consiliu Eparhial din Arad, până la data de 15 Septembrie a. c. însoțite de următoarele acte:

1. Extras de naștere
2. Extras de botez
3. Certificat școlar de cel puțin 4 cl. primare.
4. Certificat de moralitate dela Of. parohial.
5. Certificat de naționalitate (Cetățenie)
6. Certificat medical.

7. O declarație scrisă, din partea părinților, vizată de conducătorul Of. parohial, prin care se obligă a plăti regulat toate taxele școlare și de Internat.

Elevii care sunt în continuare de studii vor aduce dela Of. parohial o dovadă din care să se constate că au cercetat regulat Sf. slujbe în timpul vacanței de vară.

Toți elevii sunt obligați a locui în internatul școlii.

Elevii vor plăti anticipat următoarele taxe:

Taxă de înscriere 10.000 Lei
Taxă școlară 50.000 "
Taxă de internat 500.000 "

Taxele școlare și de internat vor fi majorate în decursul anului școlar.

Elevii vor aduce lunar și anticipat următoarele alimente:

1 $\frac{1}{2}$ kg. untură, sau 2 $\frac{1}{2}$ ulei, 1 $\frac{1}{2}$ kg. slănină, o pereche găini, 20 buc. ouă, 20 kg. făină pentru pâine 5 kgr. făină albă pentru aluat, 1 kgr. marmeladă de prune, 15 kgr. cartofi, 1 $\frac{1}{2}$ kgr. fasole, 1 kgr. ceapă, 1 kgr. morcovi și pătrungel și 0,50 kgr. săpun (anual), un ștergar de bucătărie.

Fiecare elev va aduce cu sine: osaltea, haine de pat, lingerie, îmbrăcăminte, 2 farfurii, un pahar, o ceașcă și tacâmuri.

Candidații pentru cl. I. vor fi supuși unui examen de admitere ce se va ține Luni 6 Oct. a. c. în localul școlii. Cursurile se vor începe Marți 8 Oct. a. c. P. P. C. C. păr. protopopi și preoți sunt rugați a sfătui pe tinerii cu aptitudini corespunzătoare a urma cursurile acestei școli.

Arad din șed. Cons. Eparh. dela 28 Aug. 1946

† ANDREI,
Episcop,

Ic. Stavr. Caius Turicu,
cons. ref. eparhial.

Nr. 3182/1946.

Concurs

Se publică concurs din oficiu cu termen de 30 zile pentru ocuparea postului de *cântăreț bisericesc* din parohia *Zimandul-Nou*, protopopiatul Arad.

Venite:

1. Salarul dela Stat.
2. Eventualele stole.

Indatoriri:

1. Conlucrarea cu preotul la toate slujbele din parohie.

2. Achitarea taxelor după venitul cantoral.

Cererea de concurs cu actele recerute se va înainta Veneratului Consiliu Eparhial.

Arad, din ședința Ven. Consiliu Eparhial dela 28 August 1946.

† ANDREI,
Episcop.

Ic. Stavr. Caius Turicu,
consilier referent eparhial

3—1

Nr. 3123/1946.

Se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Biserica și Școala, pentru completarea următoarelor catedre vacante dela *Școala de Cântăreți bisericești* din Arad:

1. Catedra de Cântare bisericească.
2. " " L. Română.
3. " " Matematică.

Reflectanții vor trebui să îndeplinească următoarele condițiuni:

Să fie cetățeni români, de religie ortodoxă; să fie absolvenți ai unei școli secundare, cu diplomă de bacalaureat sau echivalentă; [să fie doctori sau licențiați în Teologie, sau cel puțin absolvenți ai unei Academii Teologice, — de preferință preoți.

Salarul integral al unei catedre este de 196.000 lei prevăzută în bugetul Onor. Minister al Cultelor.

Cererile însoțite de actele necesare vor fi înaintate Veneratului Consiliu Eparhial.

Arad din ședința Consiliului Eparhial dela 28 August 1946.

† ANDREI,
Episcop,

Ic. Stavr. Caius Turicu,
consilier eparhial

2—3

CETIȚI ȘI RĂSPÂNDIȚI foaia creștinului ortodox „CALEA MANTUIRII”. Ea vă deschide ochii și inima ca să înțelegeți și să urmați cuvântul adevărului creștin, legea Evangheliei, glasul Bisericii lui Hristos.